

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto 2. šte. 231 - Cena 4.- lire

TRST, sobota 2. marca, 1946

Uredništvo in uprava, Piazza Goldoni št. 1-1.
Tel. št. 93806 93807, 93808. Rokopisi se ne vračajo

Jugoslavija se zaveda svojih pravic

„Humanite“ razkrinkuje laži reakcionarne tiska

Pariz, 1. Tanjug. — Dopolniti Tanjuga iz Pariza poročajo, da objavljajo „Humanite“ na prvi strani članek pod naslovom „Reakcionarna tiskarstva proti Jugoslaviji o zvezi s Trstom“, v katerem poudarja ma-nevne reakcije, ki si pridružujejo pre-pričati prebivalstvo Trsta in Julijske krajine izražati svobodno voljo na priključitev k FLRJ.

„Humanite“ pravi: „Angleški list „Sunday Dispatch“ je nedavno objavil poročilo, da je Višinski v razgovoru s italijanskimi predstavni-ki v Londonu dejal, da bo vlada ZSSR preprosto maršala Ti-ta o potrebi, naj Jugoslavija odstopi od svojih zahtev po Trstu.“

Agencija Tass je takoj objavila, da je to poročilo neresnično in po-polnoma temeljeno.

„Humanite“ prikaže, da je to „oporočilo“ sestavljeno iz vala različnih govorov v zvezi s upravljanjem Trsta in Julijske krajine.

„Zadnje imed teh lažnih poročil je objavila včeraj agencija Es-sonne Telegraph, ki pravi, da je maršal Tito koncentriral 500 tan-kov ob Morganovi knjiži. Dopolniti Eschonne Telegrapha si je celo upel zapiski, da evropske obla-ke v Italiji upoštevajo možnost Ti-tovega napada na Trst.“

Jugoslavanska vlada se zaveda svojih pravic in nima nobene po-trebe, da bi organizirala nasobdo Trsta. Pravica je na njeni strani in vse demokratično prebivalstvo, italijansko in slovensko, želi pri-ključitev teh pokrajin k Jugosla-viji. Italijanski elementi pa vsejajo s pohujšastvenimi obliki terori-stičnega dejanja s slovenskim namo-m, da izbrisajo slovenski značaj teh pokrajin, da bi tako prevzeli mednarodno komisijo, in ustra-žovali ljudske množice.

Trst je postal središče provoka-cij, težkih vojnih zločinov in me-dnarodnih pustolovcev. Tega dejstva pa ne omenja niti eden odopisnik-tuljega tiska, zaključuje „Huma-nite“.

Maršal Tito med delavci

Beograd, 1. Tanjug. — Maršal Tito je v spremstvu ministra za promet jugoslovanske zvezne vlade, Todorja Vučkovića obiskal delavce na velikem mostu preko Donave pri Beogradu, ki ga veže pro-letinsko s Pandevim, in si ogledal delo strojno delo za sgrajitev tega važnega mosta, ki ga veže Srbijo in Vojvodino.

Maršal Tito se je pogovarjal z vojni delavci, ki so ga pritrčali spre-jeli. Maršal Tito si je ogledal dela na obok stranske Donave, delavski dom in delavsko območje. Končno je maršal Tito obiskal delavce za orodje in različne mehanike de-lavnice, ki so začasno urejene v starih vagonih.

Zdržitev Julijske krajine z FLRJ

Beograd, 1. — Plenarno saseda-nje glavnega odbora AFŽ je posla-lo brajovno poročilo svetovne zuna-nih ministrov v Londonu, da ugo-diti pravičnim težavam prebivalstva Trsta, Julijske krajine za svobodo in združitve s brati v FLRJ.

V imenu AFŽ je plenarno saseda-nje poslalo brajovno poročilo med-narodni ženski zvezi v Parizu, v kateri izražajo odločen protest proti nasilnostim in umoru protifašistič-nih borcev v Španiji.

Šmuckarsko tekmo Balkana

Beograd, 1. — Jugoslovanska smu-ckarska moštvo bo odstopovalo v Si-lnajo v rumenih karatih, kjer se bo dne 9. in 10. marca udeležilo smuckarskega tekmovalstva za bal-kansko prvenstvo.

Prebivalstvo Doline pričakuje razmejitveno komisijo.

Istrsko ljudstvo je ohranilo ljubezen do domovine

Zagreb, 1. Tanjug. — Na seji predsedstva hrvaškega narodnega zbora, na kateri je bila sestavljena nova hrvaška vlada, je imel pred-sednik vlade dr. Vladimir Bakarić govor o nalogah nove hrvaške vlade. Med drugim je poudaril utra-dev notranjih prilik in skoraj po-polno uničenje ustaških skupin, ki so ostale po porazu in begu oku-patorja. Pokazalo se je, da so bile korenine ustaštva v vrstah duhov-ščine mnogo močnejše, kot pa se je v začetku domnevalo.

Predsednik Bakarić je prav tako govoril, kako je prišlo na Kaptolu do odčitavanja ustaških arhivov in ala-ta, ki so ga naplenili ustaši.

„Ta dejstva“, je izjavil dr. Baka-rić, „sporočajo globoko ogorčenje med ljudstvom.“

Vprašanje, ki je v središču poli-tične pozornosti, je upravičeno do-končne priključitve našega ljud-stva v Istri k materi domovini.

Kljub silovitemu preganjanju je naše ljudstvo v Istri ohranilo svojo ljubezen do svobode in domovine. Žrtve, ki jih je dala Istra, dokazu-jejo, da žive v tej pokrajini stajni ljudje, ki imajo čvrsto narodno za-vest in ki nečejo več živeti pod vladno tujih gospodarstev.

Reakcionarni elementi, ki jih podpira Italija, so poskušali zadnje čase razne akcije, da bi preprečili izražanje reničinskih težkih prebiva-lstva te pokrajine. Glavna podpora tej akciji so italijanski duhovniki in učitelji, ki krojijo sedaj po vsej Istri, obiskujejo vasi in skušajo se-jati in širiti narodnostno mežnjo. Italijansko manjšino poskušajo na-števati na boj proti Jugoslaviji in Jugoslovancem, vendar jim to ne uspeva.

Upamo, da bo mednarodna komi-

Jugoslovanski mladinci bodo odšli v čsr

Beograd, 1. — Tanjug. — Sinoči je odstopovalo na Češkoslovaško 500 mladincev iz Srbije in Vojvodine, prva skupina mladih demobilizira-nih borcev in vojnihi sirot, ki jih je sprejela Češkoslovaška za tri leta kot goste in jih bo specializirala za kvalificirane delavce v svojih industrijskih središčih.

Skupno bo odstopovalo iz Srbije na Češkoslovaško 810 mladincev, iz vse Jugoslavije pa 3.000. Izbrbo mladincev, ki bodo odšli na Češko-slovaško v nauk in specializacijo, opravljajo ljudske oblasti in USAOJ. Prosvetno ministrstvo je do-lučilo za internate potrebno šte-vilo učiteljev. Mladinci bodo nam-rež živeli v internatih.

Proglas britanske komunistične stranke

London, 1. — AFP. — Izvršni od-bor britanske komunistične stran-ke je danes razglasil, da zahteva pospešitev demobilizacije in repa-triacije britanskih vojakov iz In-donezije, Indokine, Egipta, Abesi-nije, Sirije in Libanona, Italije in Grčije.

Odlikovanje voditeljev Mongolske republike

Moskva, 1. — Tass, 28. februarja je v Kremliju predsednik prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR Kalinin predal maršalu Čojbalsanu red Su-rovova 1. razreda za vzorno vo-dstvo operacij čet mongolske ljud-ske revolucionarne armade v vojni proti skupnemu sovražniku — pro-ti imperialistični Japonski.

Z redom Kutuzova 1. razreda je odlikoval generalnega poveljnika Trinenbala za spretno vodstvo ope-racij čet mongolske ljudske revo-lucionarne armade v bojih proti japonskim imperialistom in za ju-naštvo in hrabrost, ki jo je pokazal v teh bojih.

Nato je odlikoval z redom „Do-movinske vojne“ 1. razreda sovjet-skega poslanika v mongolski ljud-ski republiki Ivanova za točno iz-polnjevanje nalog, ki mu jih je da-la vlada med domovinske vojne.

Ko je dobil odlikovanje, je maršal Čojbalsan imel sledeči govor: „Ko sprejemam to visoko odlikova-nje od sovjetske vlade, izrekam

svoje veliko hvalečnost sovjetski vladi in generalizmu Stalinu. Sku-paj se četami Rdeče Armade, ki so prestale vse vojne preizkušnje in ki imajo obilo vojnihi izkustev, je mongolska ljudska revolucija ar-mada uspešno izvršila svojo plemenito nalogo, prispevajoč k porazu kletega sovražnika našega ljudstva — japonskih imperialistov, ki so že dolgo prežali na ozemlje naše de-žele. Sveta kri, prelita od najbolj-ših sinov naših narodov na bojnem polju, bo še bolj utrdila zvezo neo-majnega prijateljstva med našima narodoma.“

Narodi naših dveh držav so pri-stopili k mirnodobnemu, kon-struktivnemu delu, ki bo vodilo do novih velikih uspehov, in bo še bolj ojačilo vezi trajnega prijate-ljstva z veliko Sovjetsko zvezo ter prispevalo k uspevanju naše neod-visne Mongolske ljudske republike. Naj živi nerazrušeno prijateljstvo naših narodov! Naj živi veliko so-vjetsko ljudstvo in njegov vodja generalism Stalin!“

„VERUJEMO V NAJLEPŠO BODOČNOST JUGOSLAVIJE“

Obisk delegacije italijanskih invalidov v Jugoslaviji

Pred dnevi smo se oglašili pri de-legaciji italijanskih invalidov, ki se je vrnila s svojega obiska v Ju-goslaviji in sprejema pri maršalu Titu. Zvedeli smo namreč, da se je delegacija na svojem povratku v Italijo ustavila tudi v Trstu. Zato smo uporabili to priliko, da pov-prašamo delegate, kakšen vtis je napravilo nanje potovanje po Ju-goslaviji. Delegacija tvorijo Gio-vacchini Ugo, državni svetnik in gen. inspektor italijanske vojske in invalidov ter vodja delegacije. Monta-nari Arrigo, zvezni komisar in-validov pokrajine Siena, partizan-ski invalid, Lunedi Torquato, voj-ni invalid, predstavnik združenja, ing. Montiglio Vittorio, partizanski in-valid, tehnik oddelka za proteze, Quarantelli Lucio, partizanski in-valid, predsednik ANPI za rimsko pokrajino, Macchia Iole, delegata pri socialnem skrbstvu in tajica de-legacije. Delegacija je šla v Ju-goslavijo z nalogami, ki so v zvezi z italijanskimi vojnimi ujetniki in v zvezi z mednarodnim povezan-jem invalidskih zvez. Po izjavah de-legatov je njihovo potovanje decela uspešno.

Delegat je nam vsi vzhikni in navdušeni pripovedoval o globo-tem vtisu, ki ga je nanje napravilo življenje jugoslovanskih narodov. Zlasti pa obisk pri maršalu Titu, Donovu. Izrazili so, da jugoslovansko ljudstvo delo čudeže, ko tako rekoč brez potrebne materiala in ob pomanjkanju strokovnih moči uspešno premaguje težave in ovire, ki so pri drugih nepremostljive.

„V Jugoslaviji je najlepši red in pravico. Nikjer ni oboroženih spopadov, ni-kjer streljanja, kar se na žalost dogaja dan za dnem v Italiji. V Jugoslaviji ni črne boje in špekulativstva, niti brezposelnosti ali kriminala. Vse ljudske sile delajo na obnovi države. Videli smo ogromna obnovitvena dela, ki so naravnost neverjetna, so nam iz-javili.“

Delegat je sprejel tudi maršal Tito. „To je bil naš najlepši dan v Jugoslaviji“, so dejali delegati. „Dve uri smo se prijateljsko raz-govarjali z njim. Zagotovili nam je, da bodo življenjski pogoj ujetni-ko vedno boljši. Pokazal je naj-večje razumevanje do naših težinj in želja glede mednarodnega sode-lovanja invalidov. Občutili smo, da Tito goji veliko ljubezen do ita-lijanskega ljudstva. Mnogo odlič-nih državnikov smo imeli priliko spoznati, toda lahko mirno trdimo, da je Tito s svojim razumevanjem in s svojim tovarškim odnosom neprekosljiv. Poslovili smo se od njega globoko giniteni.“

Ljubezen do italijanskega ljudstva

„Z obiska v Jugoslaviji smo od-šli najljepši vtis. Presenetil nas je zlasti spontan sprejem, ki so nam ga priredili narodi Jugoslavije in razne ustanove. V Ljubljani smo bili gostje Invalidskega doma. Bili smo globoko giniteni in gotovi smo, da ni ljudi, ki bi nas mogli bolje sprejeti. Pred kinodvorom v Beo-gradu pa so nas meščani naravnost obkobil. Ko so izvedeli, da smo de-legate Italijanske invalidske zve-ze. Osebnost smo se prepoznali, da je pisane časopisne o neredih in terorizmu v Jugoslaviji samo gola laž, nestranno klevetanje države, katere narodi so ogromno žrtvovali v borbi proti nacifazizmu. Občutili smo neizmerno ljubezen in spošto-vanje, ki ju jugoslovanski narodi goje do „italijanskega ljudstva“, so nam preprosto in zadovoljno pri-povedovali italijanski invalidi.“

Veseli so, da so v Invalidskem

domu v Ljubljani našli tudi ita-lijanske partizanske invalide, ki so žrtvovali svoje zdravje v borbi ob strani jugoslovanskih partizanov. Invalidi in predstavniki oblasti so nam šli v vsem na roko. Znešli smo se kot med brati, kar ne bomo ni-kanj pozabili, so nam dejali. V Ljubljani jih je obiskal tudi pod-tajnik ministrstva za socialno skrbstvo. Zvečer so jim invalidi in domu priredili kulturni večer, ki se je po pripovedovanju delegatov razvil v pravični veliki praznik.

Nato so nam povedali, da so bili v Beogradu gostje generala Miljo-jevića. Na Avali so v spremstvu predstavnikov oblasti in drugih u-stanov položili vence na grob nez-nanega vojaka. Obiskali so invalide domače vojske, šole, tovarne in razne druge ustanove. Glede vsega tega so nam izjavili: „Povsod smo ob-čutili samo to, da so množice bra-tsko naklonjene napram našemu narodu. Nikjer pa nismo opazili, da bi ljudstvo gojilo mržnjo proti nam in proti italijanskemu ljudstvu sploh.“

Obnova, red in pravico

Delegat je presenečeni nad de-lovnim početom, ki se opaja v vsej Jugoslaviji na polju obnove. Ogledali so si razna znamenita dela, med drugim objavljeni most čez Donavo. Izrazili so, da jugoslovansko ljudstvo delo čudeže, ko tako rekoč brez potrebne materiala in ob pomanjkanju strokovnih moči uspešno premaguje težave in ovire, ki so pri drugih nepremostljive.

Pri maršalu Titu

Delegat je sprejel tudi maršal Tito. „To je bil naš najlepši dan v Jugoslaviji“, so dejali delegati. „Dve uri smo se prijateljsko raz-govarjali z njim. Zagotovili nam je, da bodo življenjski pogoj ujetni-ko vedno boljši. Pokazal je naj-večje razumevanje do naših težinj in želja glede mednarodnega sode-lovanja invalidov. Občutili smo, da Tito goji veliko ljubezen do ita-lijanskega ljudstva. Mnogo odlič-nih državnikov smo imeli priliko spoznati, toda lahko mirno trdimo, da je Tito s svojim razumevanjem in s svojim tovarškim odnosom neprekosljiv. Poslovili smo se od njega globoko giniteni.“

Svoboda veroizpovedi

Obiskali so tudi cerkve in ugo-tovili, da ljudje uživajo popolno svobodo veroizpovedi. Bili so tudi v postopju, kjer je pred vojno bi-vela italijanska delegacija. Dejali so, da so Jugoslovanci poslopje ob-novili, vrtari, ki je v teku vojne ostal na svojem mestu in da ju-goslovanske oblasti niso nikoli pre-ganjale, pozna šifra blagajne, ju-goslovanska oblast pa ima ključa.

Ravnatoko so bili globoko pre-senečeni nad tem, da žene sode-lovajo prav pri vseh panogah življenja. Mnogo invalidov je v ljud-skih odborih, vse pa skupno z mo-skimi obnavljajo zrušene domovi-ske. Izjavili so, da je najbrže malo-takih držav, kjer bi žene zavze-ma.

Delegat je tudi pripovedoval, da izlozbe po trgovinah sicer niso polne, a da ima sleherni državljan možnost kupiti najpotrebnejše ne glede ali je bogat ali premožen. Spoznali so, da v tej državi deljo dobrne pravice. Začuden so bili tudi nad tem, da umejo jugoslovans-ki narodi tako dobro ceniti umet-nine in sploh vrednost na vseh poljih delovnosti. Ljudstvo se za-nima za samolizgradnjo in za na-predek.

Človekoljubnost in svoboda

Jugoslovanska vlada je nudila delegaciji največje ugodnosti. Iz-dala jim je dovoljenje za svobodno kretanje po vsej državi. Sami pa pravijo, da so se počutili povsem svobodni. Govorili so lahko z vsa-kom, tudi člani opozicijskih strank.

Med drugim je delegacija ob-iskala tudi taborišča italijanskih vojnih ujetnikov. Delegat je nam povedal: „Ko smo prišli do tabo-rišč, so nas predstavniki oblasti zapustili in dejali: „Razgovarjajte se sami, da se boste tako pripreli o resničnem stanju v taboriš-čih.“ V taboriščih smo ugotovili, da so naši jetniki bolje obdelani kot jugoslovanski partizani. Ujetni-ki imajo svoje anti-fašistične orga-nizacije, svojo upravo, svoje disci-plinske organe itd. Jugoslovanske oblasti ne ukrepanje niso,ar, če te-ga ne potrdi preje anti-fašistični odbor. Imajo pravico do prostega izhoda, dobivajo enako hrano kot jugoslovanski partizani in med drugim po 600 g kruha na dan. Člani delegacije so govorili tudi o komandanti — ki so ravno tako ujetniki, — drugih taborišč ita-lijanskih ujetnikov. Dne 10. t. m. krminjala. Vse ljudske sile delajo na obnovi države. Videli smo ogromna obnovitvena dela, ki so naravnost neverjetna, so nam iz-javili.“

Pri maršalu Titu

Delegat je sprejel tudi maršal Tito. „To je bil naš najlepši dan v Jugoslaviji“, so dejali delegati. „Dve uri smo se prijateljsko raz-govarjali z njim. Zagotovili nam je, da bodo življenjski pogoj ujetni-ko vedno boljši. Pokazal je naj-večje razumevanje do naših težinj in želja glede mednarodnega sode-lovanja invalidov. Občutili smo, da Tito goji veliko ljubezen do ita-lijanskega ljudstva. Mnogo odlič-nih državnikov smo imeli priliko spoznati, toda lahko mirno trdimo, da je Tito s svojim razumevanjem in s svojim tovarškim odnosom neprekosljiv. Poslovili smo se od njega globoko giniteni.“

Svoboda veroizpovedi

Obiskali so tudi cerkve in ugo-tovili, da ljudje uživajo popolno svobodo veroizpovedi. Bili so tudi v postopju, kjer je pred vojno bi-vela italijanska delegacija. Dejali so, da so Jugoslovanci poslopje ob-novili, vrtari, ki je v teku vojne ostal na svojem mestu in da ju-goslovanske oblasti niso nikoli pre-ganjale, pozna šifra blagajne, ju-goslovanska oblast pa ima ključa.

Ravnatoko so bili globoko pre-senečeni nad tem, da žene sode-lovajo prav pri vseh panogah življenja. Mnogo invalidov je v ljud-skih odborih, vse pa skupno z mo-skimi obnavljajo zrušene domovi-ske. Izjavili so, da je najbrže malo-takih držav, kjer bi žene zavze-ma.

KRATKE VESTI

RIM. Italijanski odgovorni krogi izražajo bojazn o usodi 300.000 ton italijanskega trgovske morni-ke, dosedaj v sklopu skupnega za-vezniškega brodovja, katero je dan-es prenehalo obstajati. Doselej ita-lijanska vlada ni dobila nobenega obvestila, kaj nameravajo zavezni-ki s temi ladnjami.

BATAVIA. Javijajo, da so eva-kuirali vse Nizozemce iz Ma-nada, na otoku Celebes, kjer so se indijske čete nizozemske vojske v vzhodni Indiji uprle, in se polasti-le vse civilne in vojaške uprave.

ATENE. V Atenah pričakujejo admiralu Cunninghamu, poveljnika britanske sredozemske mornarice.

Tudi Doberdob je občutil njihovo „kulturo“

22.VI.1922., ko še ni bilo fašizma:

so italijanski nacionalisti v Kobaridu razbili spomenik slovenskega skladatelja Hrabroslava Volariča.

V začetku vojne z Jugoslavijo, to je 9. aprila 1941. so Ita-lijani pobrali v vasi vse moške in jih odpeljali v kazenske ba-taljone. Dne 10. maja istega leta so jih poslali zopet domov. V oktobru 1942. je kvestura aretirala 8 moških in jih odpeljala v tržaške zapore, nato pa v internacijo v Italijo. Tam so ostali do poloma Italije. Aretirali so: Mihelj Antona, Jare Emila, Ger-golet Franca, Vižintin Jožefa, Gergolet Jožefa, Černiš Jožefa in Frandolič Jožefa.

Leta 1942. so karabinerji odpeljali 7 družin v tržaške za-pore, ker so sinovi odšli k partizanom. Vsi aretirani so se vr-nili šele ob zlomu Italije 8. septembra 1943.

V letu 1942. so karabinerji pobrali v vasi 21 mladoletnih fantov in jih odpeljali v kazenske bataljone v Aquilo. V letu 1943. so karabinerji zopet aretirali 15 moških. Od teh so ne-katere odpeljali v tržaške zapore, druge pa v kazenske bata-ljone, kjer so ostali do poloma Italije.

Dne 13. 9. 1943. so prišli v vas Nemci in republikanci ter so vse vprek streljali, da bi ljudi preplašili. Požgali so občin-ski dom, izropali vse, kar je bilo v šoli in v otroškem vrtcu. Ustrelili so 6 oseb, in sicer 4 na Poljanah: Marijo Ferletič, Petra Lakovič, Avgusta Maršič in nekega nepoznanega Trža-čana. Isti dan so ustrelili tudi 10 Italijanov, ki so bili brez orožja.

V aprilu 1944. so Nemci ustrelili v vasi nekega garibaldinca. Ime ni znano. Isti dan so aretirali 5 oseb in jih odpeljali v Trst, od tam pa v taborišča v Nemčijo. Posetnici Marji Peric por. Ferletič, so odgnali 6 glav živine. V tržaške zapore so odgnali Antonijo Pahor in Ivana Jarc.

Dne 15. 1. 1944. so prišli iz Gradišča Nemci in z njimi izdajalec Valter (prostu! Blek). Vse ljudi so odpeljali pred požgani občinski dom in jih postavili v vrsto. Izdajalec Blek je izbral 6 fantov in eno dekle. Izbrane so nato odpeljali v bližnjo hišo, kjer so jih do 6. ure zvečer nečloveško mučili. Od tam so jih odpeljali v hišo Ivana Jelena. Ob 7. uri zvečer je eksplodirala mina, katero so bili postavili v hišo. Sirašen pok se je razlegel po vasi. Porušili so hišo, nihče v vasi pa ni vedel, da so bile v njej omenjene žrtve. Svoji so po vseh zaporih povpraševali po njih. Pa jih nismo mogli nikjer najti. Po enem me-secu so bili nekateri gledat v razvalni hiše, kjer so našli vse razme-sarjene tovarise. Bili so: Andrej Žužek, Benjamin Jarc, Jožef Ger-golet, Jožef Marušič, Rudolf Lakovič, Emil Ferfolja, in Matilda Ma-rušič iz Lokve. Dne 16. januarja istega leta so Nemci preden so zapustili vas, požgali 4 hiše, tri hleve in odpeljali tri glave goveje živine.

V aprilu 1944. so prišli v vas SS-ovci iz Gradišča, jo obkolili ter spravili vse ljudi na dvorišče Franca Gergoleta, po vas pa so ropali. Ustrelili so 49. letnega Jožefa Jarca, 45 moških in 4 ženske so ode-peljali pred hišo Ignaca Jelen ter jo zažgali. Vsi so morali gledati to zločinsko početje. Omenjenemu Jelenu so odpeljali tudi dve kravi. Izpred gorče hiše so nato odpeljali vse v Gradišče, kjer so nekatere izpustili. 5 moških in 4 ženske pa so odpeljali v gorške zapore, kjer so bili 12 dni. Ti so bili: Jožef Peric, Ivan Gergolet, Jožef Gergolet, Andrej Ferfolja, Jožef Ferletič in Ana Jelen. Ostale tri ženske, in sicer Ana Jarc, Heleno Jarc in Olgo Lavrenčič pa so odpeljali v Nemčijo.

Dne 12. 10. 1944. so prišli SS-ovci iz Gradišča, in sicer ob 3. uri jutraj. Obkobiljo so vas ter s streljanjem strahovali prebivalstvo. Vse ljudi so odpeljali na trg pred cerkvijo, po hišah pa so ropali. Ode-peljali so 40 glav goveje živine, 12 konj, 15 praševic in 400 komadov perutnine. Po hišah so pokradli tudi veliko količino masti, olja, žep-nih ur, zlatih veržic, druge zlatnine, koruze, pšenice in denarja. Iste-ga dne so zaigali hišo Antonije Pahor. V zapor so odpeljali 58 mo-ških, kjer so bili 5 dni, 33 od teh so izpustili, druge pa odpeljali v taborišča v Nemčijo. V taborišču v Dachau so umrli Jožef Fer-folja, Alojzij Jelen, Anton Jarc, Andrej Frandolič, Marij Lavrenčič in Rudolf Lavrenčič.

Protest svobodoljubnih narodov proti Francovim izzivanjem

London, 1. AFP. — V kratkem pričakuje objavo trojne izjave, ki bo določila politiko ZDA, Velike Britanije in Francije proti Francu.

Domnevajo, da bo ta izjava se-stojala iz treh točk: 1) Poziv Fran-ku, da odstopi; 2) generalna am-nestija za vse politične jetnike in svobodne volitve; 3) obljuba pomo-či začasni upravi, ki bo upravljala španskega vprašanja dokler ne pride do vlade, ki bo predstavljala izraz španskega javnega mnenja.

Lord Halifax, britanski veleposla-nik v Washingtonu, se je večkrat posvetoval s Byrnesom, od kate-riga je terjal pojasnila glede naka-terih točk v ameriški noti.

Washington, 1. Asa. Press. — A-meriško zunanje ministrstvo je no-čjo objavilo, da sta se britanska in francoska vlada nedolgo pridružil ameriškem predlogu za trojno iz-javo, ki naj obedi Francov režim v Španiji. Predstavnik zunanjega ministrstva je dodal, da bo izjava verjetno izdana že jutri v Londo-nu, Parizu in Washingtonu.

Protest beograjskih kovinarjev

Beograd, 1. Tanjug. — Beograjski kovinarji so priredili protestno zborovanje ob usmrtnih španskih domoljubov. Zborovanja se je ude-ležilo več tisoč kovinarjev. Po go-vorih so delavci sprejeli resolucijo, ki energično protestira proti usmr-titvi španskih protifašističnih bor-cov in domoljubov, ki so posvetili svoje življenje borbi proti Franco-vega režimu za svobodo španske-ga ljudstva. Delavci so izrazili svo-jo popolno solidarnost z vsemi ak-cijami enotnih strokovnih zvez v borbi proti kakršni koli akciji ali poskusu ogražanja svetovnega mira.

Solida nost Jugoslovancov v Franciji

Pariz, 1. Tanjug. — Dopolniti Tanjuga sporoča iz Pariza: Na ve-likem zborovanju na zimskem di-rališču, na katerem je prišel do iz-raza ogorčen protest vse demo-kratske Francije proti zadnjim fa-šističnim zločinom generala Fran-co, so prebrali tudi pismo Jugoslo-vancov, ki žive v Franciji.

V tem pismu izražajo francoski Jugoslovanci soglasno svojo solidarnost z ogorčenjem in razburjenjem francoskega ljudstva, ki jo je iz-

zvala zločinska usmrtnica španskih domoljubov, ki so bili tudi odlični borci v francoskem gibanju od-pora.

Vsi zborovalci so pismo fran-co-skih Jugoslovancov sprejeli z dol-gim in navdušenim odobravanjem.

Resolucija švedskih kovinarjev

Stockholm, 1. — AFP — Strokov-ni zveza stockholmskih kovinar-skih delavcev, ki šteje 30.000 član-ov, je poslala švedski konfederaci-ji dela resolucijo, v kateri terja prekinitev odnosov s Francovo Španijo.

Avstralska „Trade Union“

London, 1. VZN - Reuter — Ra-diodajna postaja v Melbourne je danes javila, da svet avstralske „Trade Unions“ zahteva, da vlada prekinje diplomatske odnose s Španijo.

Byrnes o ameriški zunanji politiki

New York, 1. (VZN - Reuter). — Zunanji minister Byrnes je imel večeraj govor v Overseas Press Clubs v katerem je rekel, da bi mogla esamo neodpustna, huda na-paka povzročiti resen spor med Zdrženimi državami in Sovjetsko zvezo.

Kljub našemu različnemu nau-ču življenja spoštuje in občuduje ameriški narod svoje zaveznike in želi, da bi se prijateljstvo in sode-lovanje nadaljevalo na svetlo, na katerem bi vladala vedno večja svoboda

